

turen hjælper sig selv, og vi maa alle haabe, at vi snart kommer tilbage til normale Forhold, til de Forhold, vi har levet under i de sidste 50 Aar — før 1914. I disse Aar maatte der her i Landet i København, Provinsbyer og de større Stationsbyer skaffes og blev der skaffet Boliger til 1 400 000 Mennesker, uden at det voldte større Vanskeligheder, uden at der derved direkte paaførtes Stat eller Kommune store Udgifter, og uden at Huslejen blev forøget paa urimelig Maade, navnlig naar henses til, at Boligerne blev stærkt forbedret under det stærkt forcerede Byggeri.

Man kan rejse det Spørgsmaal, om Staten nu ogsaa har Raad til at udlaane Penge, om Staten, der selv ofte maa laane Penge og i alt Fald har gjort det under de af Krigen foraarsagede ekstraordinære Forhold, nu ogsaa har Raad til at laane Penge ud til andre, og vi bliver vist let enige om, at det har Staten i Grunden ikke. Men det Beløb, her er Tale om, 5 Mill. Kr., er jo i Overensstemmelse med den Lov, som blev vedtaget i Fjor, hænger sammen med den, og de Forventninger, som derved vakt hos dem, der vilde bygge i indeværende Finansaar, maa man respektere. Hvorledes det skal gaa i Fremtiden, om Staten vedblivende kan yde Laan, er et andet Spørgsmaal, men jeg vil gerne ved denne Lejlighed pege paa, at hvis Staten ikke skulde mene at kunne vedblive med Udlaan i samme Maalestok som hidtil, maa der være forskellige Veje at gaa, hvorved man undgaar at yde Laan paa samme Maade som hidtil, hvorved man slipper fra det om end ikke billigere saa dog uden kontante Udlæg. Der er en stor Fristelse for den, der skal have Statslaan, til at sige: Jeg vil nøjes med første Prioritet. Thi de Penge, her er Tale om, er jo 5 pCt.s Penge, og skal den paagældende optage tilsvarende Laan i en Hypotekforening, vil han i alt Fald faa Kurstab. Det slipper han for, naar han faar Statslaan. Jeg vil derfor gerne pege paa, at hvis Staten ikke mener vedblivende at kunne udlaane saa store Summer som hidtil, kunde man passende animere — eller om fornødent forpligte — dem, der skal have Tilskud, til at optage sekundære Prioritetslaan forud for Statslaanet eller med andre Ord til, foruden Kreditforeningslaan eller Sparekasselaan, at optage Hypotekforeningslaan. Derved vilde man formindskede det Beløb, der kan blive Tale om, at Staten skal udlægge, og den Smule Kurstab, der lides — Kurserne har jo heldigvis rettet sig ikke saa lidt —, vil de, der skal have Byggelaan, kunne komme udover, særlig i Betragtning af, at alle Priser

paa Byggematerialer nu er i stærk Nedgang. Men rent bortset fra alt dette maa jeg fremhæve, at den billigste og sundeste Maade, Staten kan støtte Byggeriet paa, er ved Statsudlaan fremfor ved store Tilskud. Man bør ikke hæfte sig ved dette Beløb: 10 eller 15 Mill. Kr., for det er sikkert Penge, som vil komme igen. Staten har udlaant og udlaaner fremdeles Penge paa langt ugunstigere Vilkaar under — maaske stiltiende — Forudsætninger, der gør Laanene langt mere usikre end de Udlaan, her finder Sted. Jeg haaber, at de, der laaner Penge her — det er jo i Regelen Kommuner eller Byggeselskaber —, vil være i Stand til og ogsaa villige til at tilbagebetale de Laan, her er Tale om.

Jeg anbefaler Lovforslaget til hurtig Fremme i det høje Ting, idet jeg gør opmærksom paa, at skal dette Forslag faa nogen Betydning i indeværende Finansaar — der er jo Tale om Byggeforetagender, der skal planlægges og paabegyndes inden 1. April —, maa det føres hurtigt igennem Rigsdagen.

Bramsnaes: Det foreliggende Lovforslag blev fremsat her i Landstinget allerede før Tinget tog Juleferie, og det var ogsaa opført paa Dagsordenen for et af Tingets Møder umiddelbart før Juleferien, men blev i sidste Øjeblik strøget af Dagsordenen. Jeg beklager, at der er hengaaet saa lang Tid, inden Lovforslaget er kommet til Behandling her i Landstinget. Jeg beklager det, fordi der i Mellemtiden maatte herske Uvished om, hvorledes Rigsdagen vilde tage paa denne Sag, og fordi det er af Betydning for de Mennesker, der vil planlægge Byggeforetagender i det kommende Foraar, saa tidligt som muligt at faa at vide, hvorledes Rigsdagen vil stille sig med Hensyn til dette finansielle Spørgsmaal. Der er nu omtrent hengaaet en Maanedes Tid, siden Spørgsmaalet blev ført frem. Det vilde have været betydelig heldigere for de Byggeforetagender, der skal igangsættes til Foraaret, om man kunde have arbejdet videre paa saadanne Foretagenders Planlæggelse med Haab om en lignende finansiell Støtte som den, der tidligere er ydet. Det vilde have været betydelig heldigere, hvis dette Forslag var gaaet igennem Rigsdagen paa et noget tidligere Tidspunkt, som det saa ud til før Jul.

Naar jeg gør disse Bemærkninger, vil det formentlig fremgaa klart deraf, at jeg gerne ønsker Forslaget fremmet, og ønsker det hurtigt fremmet, og i saa Henseende ganske kan slutte mig til de Udtalelser, der kom fra den ærede Ordfører for Venstre.